नवांशके समवस्थितेन वा ग्रहेण दत्ता या दशान्तर्दशा वा-सा मिश्रफलानाम्न्येव मिश्रफला शुभमशुभञ्च फलं प्रयच्छति व्याधिसमेतमर्थागममेवमादिशेत् अर्थादेवाशस्तराशिगतेन, अशस्ताः शत्रुनीचराशयः तद्गेन स्वोच्चमित्रमूलत्रिकोणात्मवर्गोत्तमनवांशकगेनापि दत्ता मिश्रफलैव भवति संज्ञारूपाणि नामसदृशानि फलानि दशास्वन्तर्दशासु च ज्ञेयानि। तद्यथा संपूर्णाऽत्यन्तश्रेष्ठफलप्रदा। पूर्णा श्रेष्ठफला। अधमाऽशुभफलदा अल्पफलदा रिक्ता अर्थापहारिणी अनिष्टफलदात्यन्तमशुभफलकारी। मिश्रफला शुभमशुभञ्च फलं प्रयच्छति। अथैषां दशास्विति अथशब्दः आनन्तर्य्ये एषामादित्यपूर्वाणां ग्रहाणां दशासु यथोपयोगम् उत्तरत्र वक्ष्यामि यथा येन प्रकारेणैव युज्यते तथा तत्कथयिष्यामि कस्यान्तर्दशायां किं फलमुपयुज्यत" ७भट्टो०

"उभयेऽधममध्यमपूजिता द्रेष्काणैश्चरभेषु चोत्क्रमात्। अशुभेष्टसमाः स्थिरे क्रमाद्धोरायाः परिकल्पिता दशा" ८मू०।

"अथ लग्नदशायां शुभाशुभज्ञानं वैतालीयेनाह उभये इति। उभये द्विस्वभावे राशौ लग्नगते द्रेष्काणक्रमेणाधममध्यमपूजिता दशा ज्ञेयाः प्रथमद्रेष्काणे जातस्याधमाऽशोभनाऽनिष्टफला द्वितीये द्रेष्काणे मध्यमामिश्रफला तृतीये द्रेष्काणे पूजिता श्रेष्ठफला। चरभेषु चरराशिषु उत्क्रमेण वैपरीत्येन तेन प्रथमद्रेष्काणे जातस्य पूजिता द्वितीये मध्यमा तृतीयेऽधमानिष्टफला अशुभेष्टसमाः स्थिरे क्रमादिति स्थिरे स्थिरराशौ प्रथमद्रेष्काणेऽशुभा द्वितीये द्रेष्काणे इष्टा श्रेष्ठा तृतीये द्रेष्काणे समा मध्यफला एवं होरायाः लग्नस्य दशाः परिकल्पिता उक्ता इति" ८भट्टो०।

"एकं द्वौ नवविंशतिर्धृतिकृती पञ्चाशदेषां क्रमाच्चन्द्रारेन्दुजशुक्रजीवदिनकृद्दैवाकरणीणां समाः। स्वैः स्वैः पुष्टफला निसर्गजनितैः पक्तिर्दशायाः क्रमादन्ते लग्नदशा शुभेति यवनानेच्छन्ति केचित्तथा" ९मू०।

"अथ नैसर्गिकदशाकालं ग्रहाणां शार्दूलविक्रीड़ितेनाह एकमिति। एकाद्याः समाः एकादीनि वर्षाणि चन्द्रादीनां यथाभिहितानि नैसर्गिकाणि तद्यथा जन्मसमयादारभ्यैकं संवत्सरः एकश्चन्द्रस्य ततः परं द्वावारस्याङ्गारकस्य एवं त्रयः ततः परं नवेन्दुजस्य बुधस्य एवं द्वादश। ततः परं विंशतिः शुक्रस्य एवं द्वात्रिंशत्। ततः परं धृतयः अष्टादश जीवस्य गुरोः एवं पञ्चाशत् ततः परं कृतिसंख्या विंशतिः दिनकृतः सूर्य्यस्य एवं सप्ततिः। ततः पर पञ्चाशत् दैवाकरेः सौरेः, एवं विंशत्यधिकं वर्षशतम् १२०। एतेषु निसर्गदशाधिपेषु ग्रहेषु बलवत्सूपचयशब्दितेषु च तद्दशासु शोभनानि दशाफलानि भवन्ति हीनबलेष्वनुपचयस्थेष्वशोभनानि। एतच्च सर्वथा चिन्त्यम्। यतो निसर्गदशास्वविसंवाद इति तथा च यवनेश्वरः "स्तनोपभोगः शशिनो वयः खम् भौमस्य विद्याद्दशनानुजन्म। बौधन्तु शिक्षापदकालमाहुरमैथुनेच्छाललितप्रवृत्तिम्। शौक्रं युवत्वं विधुपूर्वदृष्टमामध्यमाद्देवगुरोर्वदन्ति। रवेर्वयोऽर्द्धात्परमन्यमस्मात् सौरेर्जरा दुर्भगकालमाहुरिति" नैसर्गिकस्यदशाकालस्य प्रयोजनमाह स्वैः स्वैरिति तत्र यस्य ग्रहस्य सम्बन्धिनी पूर्वविधिना कृता दशान्तर्द्दशा वा सा यदि नैसर्गिकसमाभिः निसर्गकथितवर्षैः स्वैः स्वैः आत्मीयैः युज्यते स्वदशाकालेन समकालं भवति तदा यावत्कालं तस्य दशाद्वयस्यैक्यं भवति तावत्कालं तस्य दशान्तर्दशा वा यदि भवति तस्याः पुष्टा परिपूर्णा फलपक्तिः पाको भवति क्रमात् प्रतिपद्य यावद्वर्त्तते तावच्छुभफलेत्यर्थः। अत्र केचिद्वदन्ति "यथा पूर्वविधिना ज्ञाता शुभा तदा शुभफलमत्यर्थं प्रयच्छत्यथाशुभा तदाऽशुभमत्यर्थमिति" एतच्चायुक्तम् यस्माद्यवनेश्वरः "स्वेष्टा दशा स्वे वयसि ग्रहस्येति" तथा च सत्यः "एकाब्दिकः शशी त्र्यब्दिकः कुजो द्वादशाब्दिकः सौम्यः द्वात्रिंशद्भृगुपुत्रो गुरुस्तु कथितः शतस्यार्द्धं ५०। सप्तत्यब्दः सूर्य्यो विंशत्यधिकः शनैश्चरोऽब्दशतः। वयसोऽन्तराणि चैषां स्वदशा नैसर्गिकः कालः। स्वं वयसः सदृशं ग्रहाः समासाद्य देहिनां कालम्। भक्षणपोषणचेष्टास्वभावदाः स्युर्यथासंख्यम्"। अथ लग्नदशानैसर्गिककालं पुराणयवनमतेनाह अन्ते लग्नदशा इति विंशत्यधिकाद्वर्षशतादूर्ध्वं यदि कस्यचिदायुषः कालो भवति तदा स कालः सर्व एव लग्नस्य नैसर्गिकी दशा। कालो भवति तस्मिन काले पुराणयवनानां मतेन लग्नदशा शोभना भवति। विंशत्यधिकाद्वर्षशतादूर्ध्वमित्येतत् कुतोऽवगम्यते उच्यते तदर्वाक्कालस्यान्यग्रहपरिगृहीतत्वात् लग्नस्थानावकाशादेव। अथ वान्यः कश्चिदाह यथा ननु विंशत्यधिकात् शतादधिकं यस्यायुर्नास्ति किं तस्य लग्ननैसर्गिको दशाकालो नास्ति। उच्यते नास्त्येव न केवलं यावद्वर्षसप्ततेरभ्यधिकं नास्ति यस्यायु